



# نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه گردشگری غذایی (مطالعه موردی، روستای سرولات واقع در استان گیلان)

سمانه حسین پور نیازی<sup>ID</sup> دانشجوی دکتری، گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران  
هما صالحی<sup>ID\*</sup> گروه جغرافیا انسانی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران  
شهره تاج<sup>ID</sup> گروه جغرافیای انسانی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

دریافت: ۱۴۰۱/۰۶/۱۵ | پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۰۱ | ایمیل نویسنده مسئول: salehi.kh.homa@gmail.com

فصلنامه علمی پژوهشی  
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰  
<http://Aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۵ پیاپی ۱۴ | ۲۶۷-۲۵۲  
زمستان ۱۴۰۱  
(مجموعه مقالات حوزه زنان)

نوع مقاله: پژوهشی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:  
درون متن:

(حسین پور نیازی، صالحی و تاج، ۱۴۰۱)

## در فهرست منابع:

حسین پور نیازی، سمانه، صالحی، هما، و تاج، شهره. (۱۴۰۱). نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه گردشگری غذایی (مطالعه موردی، روستای سرولات واقع در استان گیلان). فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۵) پیاپی ۱۴: ۲۶۷-۲۵۲.

## چکیده

**هدف:** در سال‌های نه چندان دور، تمرکز صنعت گردشگری بر مراکز خرید عمده، اقامتگاه‌ها، هتل‌ها و مکان‌هایی که مورد بازدید قرار می‌گیرند بوده، اما در سال‌های اخیر گردشگری غذا در میان ارکان اصلی این صنعت جای گرفته است. در این بین زنان خلاق، نوآور و مبتکر به عنوان کارآفرینان، منشاء تحولات بزرگی در زمینه‌های صنعتی، تولیدی و خدماتی در روستاها شده‌اند. بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه گردشگری غذایی (مطالعه موردی، روستای سرولات واقع در استان گیلان) می‌باشد. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از حیث ماهیت و روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد و از لحاظ هدف کاربردی و از نوع توسعه استراتژیک می‌باشد. جامعه آماری تحقیق زنان کارآفرین روستای سرولات استان گیلان بودند. این روستا دارای ۵۰۹ نفر جمعیت می‌باشد. ۲۶۱ نفر مرد و ۲۴۸ نفر زن در این روستا زندگی می‌کنند. به روش سرشماری ۳۰ نفر از زنان روستا در مطالعه شرکت داشتند. در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با موضوع جهت مبانی نظری تحقیق و همچنین از روش میدانی برای اجرای پرسشنامه و انجام مصاحبه با مسئولین و کارشناسان روستا استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها از طریق آزمون استقلال صفات به کمک توزیع کای دو انجام شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد بین ویژگی‌های فردی عامل ریسک‌پذیری در کارآفرینی زنان روستایی بیشترین تاثیر را در توسعه گردشگری غذایی این روستا داشته است و بعد از آن به ترتیب خلاقیت و نوآوری و مسئولیت‌پذیری موثر بوده است؛ همچنین شاخص درآمد همسر کمترین اثر را در توسعه گردشگری غذایی نشان داد و بعد از آن به ترتیب نارضایتی از شغل قبلی و آینده‌نگری کمترین اثر را داشته است؛ بین ویژگی‌های فردی زنان کارآفرین روستایی و توسعه گردشگری غذایی رابطه‌ای معناداری وجود دارد ( $P=0/05$ ). **نتیجه‌گیری:** با توجه به این که ایجاد و حفظ کسب و کار برای زنان کارآفرین دشوار است؛ لذا سیاستمداران باید با ایجاد یک محیط مساعد برای ارتقاء کارآفرینی زنان کمک کنند.

**کلیدواژه‌ها:** کارآفرینی، زنان روستایی، گردشگری غذایی، اشتغال زنان.

## مقدمه

واژه‌ی کارآفرین از ادبیات اقتصادی کشور فرانسه در قرن های ۱۷ و ۱۸ میلادی اقتباس شده است. این واژه به کسی اشاره دارد که با استفاده از فرصت‌ها و قبول ریسک در پی افزایش سود، مسئولیت یک فعالیت یا پروژه‌ی مهم را بر عهده می‌گیرد (الیور، ۱۹۹۱). از نظر شانی کارآفرین فردی است که با کشف و ارزیابی فرصت‌ها و بهره‌گیری از راه‌های جدید به سازماندهی بازار، فرایندها، مواد خام و ساختار بپردازد تا کالا و خدماتی جدید ارائه دهد (لویز، ۲۰۰۷). با توجه به محدود بودن تحقیقات درباره‌ی کارآفرینی زنان، تعریف کارآفرینی زنان نیز بسیار محدود ارائه شده است. یکی از معهود تعاریف توسط ولز ارائه شده است. از نظر او زن کارآفرین کسی است که کسب و کاری جدید ایجاد می‌کند (ویکام، ۲۰۰۰). برآش نیز کارآفرینی زنان را شامل کلیه‌ی فعالیت‌های زنان در زمینه‌ی خود اشتغالی، مشارکتی، خوداشتغالی مستقل، کارفرمایی و کلیه‌ی کسب و کارهای تک مالکیتی و جدید می‌داند. (دجیور، ۲۰۰۶).

امروزه سهم زنان در فعالیت‌های کارآفرینانه جامعه بسیار اندک است. در این راستا برای ارتقاء فعالیت‌های کارآفرینی زنان، لازم است عوامل مؤثر یا موانع کارآفرین این قشر شناسایی و تجزیه و تحلیل شود تا با رفع یا کاهش و یا ایجاد زمینه‌های مؤثر در این امر، نقش زنان در فعالیت‌های کارآفرینی در سطح جامعه پررنگ‌تر شود. در عرصه جهانی زنان خلاق، نوآور و مبتکر به عنوان کارآفرینان، منشاء تحولات بزرگی در زمینه‌های صنعتی، تولیدی و خدماتی شده‌اند و نقش آنان به عنوان موتور توسعه اقتصادی، قهرمانان ملی و توسعه صنعتی، محرک و شوق سرمایه‌گذاری، عامل ایجاد اشتغال، گزینه اصلی فناوری و عامل رفع خلاء و تنگناهای بازار در جوامع تبیین شده است (حلاجیان، ۱۳۹۷). در فرانسه، آلمان، ایتالیا و سایر نظام‌های اقتصادی پیشرفته تعداد شرکت‌هایی که مدیریت آن‌ها با زنان است افزایشی سریع داشته است. (زیمنی، ۲۰۰۳) امروزه در بسیاری از کشورهای در حال توسعه مانند پاکستان، هندوستان، مالزی، اندونزی و... نیز به کارآفرینی زنان توجهی خاص می‌شود (کانتر، ۲۰۰۲).

با افزایش میزان آگاهی و تحصیلات دانشگاهی، جایگاه و موقعیت زنان در خانواده و اجتماع دگرگون شده است، اما کماکان فقدان تعادل جنسیتی و نابرابری‌های بازار کار - هم در عرضه و هم در تقاضا که ریشه در هنجارها، نگرش‌ها و ساختارهای اجتماعی و خانوادگی کشور دارند - به قوت خود باقی است. (پروانه گلر، ۱۳۸۸). کارآفرینی به عنوان موتور توسعه اقتصادی، می‌تواند یکی از راهبردهای اصلی حل مشکلات روستایی، متنوع‌سازی اقتصاد و استفاده بهینه از منابع روستاهای کشور باشد. گردشگری یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد است. همچنین تقاضاهای جدید گردشگران و نیاز به تنوع محصولات و مقصدهای گردشگری، زمینه‌ای برای توسعه کسب و کارها، به ویژه کسب و کارهای کوچک و متوسط و توسعه کارآفرینی فراهم می‌آورد. داورخانی و همکاران (۱۳۹۲) در بررسی مؤلفه‌های توسعه روستایی و توسعه کارآفرینی زنان نتیجه گرفتند که به طور کلی فعالیت‌های کارآفرینی زنان، زمینه‌های کاهش فقر در روستاها را فراهم نموده و به سوی توسعه روستایی سوق می‌دهد.

از سوی دیگر گردشگری غذایی می‌تواند راه حلی اساسی برای احیای نواحی روستایی محروم از طریق متنوع سازی منبع درآمد باشد. با ترویج گردشگری غذایی بخش مهمی از درآمدهای مناطق شهری در مناطق روستایی خرج می‌شود که همین امر منجر به توزیع درآمد در این مناطق خواهد شد. تنوع بخشی به اقتصاد روستایی موجب افزایش فرصت‌های شغلی و به تبع آن، فرصت‌های شغلی جدیدی برای زنان می‌شود.

گردشگری غذایی در روستا اغلب به مهارت‌های پیشرفته‌ای نیاز ندارد و افراد بومی محل با مهارت کم، می‌توانند کار آماده کردن غذا را انجام دهند. گردشگری غذایی در این نواحی، مبتنی بر نیروی کار خانواده بوده و در نتیجه موجب افزایش فرصت‌هایی برای ایجاد اشتغال زنان کارآفرین، افزایش درآمد و نهایتاً استقلال اقتصادی زنان است (بوژکوسکا ۲۰۱۴).

در پژوهش حاضر منطقه مورد مطالعه روستای سرولات در ۲۲ کیلومتری رامسر و در ۳ کیلومتری جنوب چابکسر در استان گیلان و مرز استان مازندران که یکی از استان‌های سرسبز و زیبای ایران است قرار دارد. روستای سرولات یکی از زیباترین منطقه‌های توریستی شمال کشور و از جاذبه‌های گردشگری چابکسر است خوشبختانه غذاهای این خطه از کشور جزو معدود غذاهایی است که تغییرات چندانی نداشته و اصلتش را حفظ کرده است. روغن زیتون، برنج، فلفل و اسانس‌های گوناگون گیاهی در فرهنگ غذایی گیلکی شاخصه اصلی است. برگزاری جشنواره‌ها و فستیوال‌های غذایی در محیط‌های روستایی، برگزاری تورهای غذا برای آموزش پخت غذاهای محلی و افزایش گردشگرانی که به دنبال تنوع غذایی در محیط‌های کاملاً سنتی اند. به ایجاد گردشگری غذایی منجر شده است. بر این اساس هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش کارآفرینی زنان روستایی در توسعه گردشگری غذایی در روستای سرولات واقع در استان گیلان می‌باشد.

### زنان کارآفرین

زنان در کشورهای رو به توسعه، امید اول برای ارتقای خانواده‌ها و رشد و توسعه کشورهای خود محسوب می‌شوند. موفقیت زنان کارآفرین در جوامع نه تنها سبب سودهای اقتصادی می‌شود که منافع اجتماعی و فرهنگی هم ایجاد می‌نماید. زنان به دلایل متعدد از جمله بیکاری و کاهش دستمزدها و نارضایتی از شغل قبلی وارد کارآفرینی می‌شوند. چون کارآفرینی راهی برای برون رفت از بیکاری می‌باشد. مطالعات در ایران نشان می‌دهد که در فاصله سال‌های ۱۳۵۵ - ۱۳۷۵ هجری شمسی بیشترین میزان اشتغال جدید در اقتصاد ایران به شکل کارکنان مستقل (خویش فرما) بوده است (صالحی فرد، ۱۳۹۰).

زنان در سراسر جهان به عنوان رکن اساسی واحدهای تولیدی همواره مطرح بوده اند. و ساختار اقتصادی خانواده بدون حضور آن‌ها پایداری نخواهد داشت. آنان با تولید بین ۶۰ تا ۸۰ درصد محصولات غذایی در اکثر کشورهای در حال توسعه بار مسئولیت تولید نیمی از مواد غذایی جهان را به دوش می‌کشند. بنابراین زنان کارآفرین روستایی نقش کلیدی، به خصوص در مواقع بحرانی و در تضمین سلامت و امنیت غذایی ایفا می‌کنند. لیکن با وجود نقش و سهم مهم این قشر از جامعه جهت تامین مواد غذایی در جهان، غالباً در راهبردهای توسعه مورد کم توجهی یا بی توجهی قرار می‌گیرند (مطیعی لنگرودی، ۱۳۹۲). پرفسور لوی دینا (۱۹۹۵)، زنان کارآفرین را این چنین تعریف می‌نماید: شخصی که به تنهایی، با مشارکت، یا از طریق ارث کسب و کاری را ایجاد کرده و یا پذیرفته و با قبول مسئولیت‌های اجتماعی و اداری و مالی، در اداره امور روزانه شرکت می‌جوید. شخصی که خطرات مالی را به منظور ورود به کسب و کاری می‌پذیرد و با خلاقیت و نوآوری محصولات جدیدی را ایجاد و تولیدات جدید را گسترش می‌دهد تا در بازار خرید و فروش بر رقبا غلبه یابد (رستمعلی زاده و جمعه زاده، ۱۳۹۷).

بانوان در کنار وظایفی که در منزل بر عهده دارند، در امر کارآفرینی فعالیت دارند که ویژگی‌های آنان را می‌توان به شرح ذیل خلاصه نمود (راهدار، ۱۳۹۲).

داشتن چشم انداز: چشم انداز برای یک زن کارآفرین کاملاً شفاف و خالی از هرگونه ابهام بوده و لذا قابل انتقال به دیگران می باشد. مصمم بودن: عزم راسخ کارآفرینان به ویژه بانوان، مصمم از ایده‌های جدید و فرصت‌ها و پیشنهادها شغلی دیگر چشم‌پوشی کرده و در مقابل به کاری که برای خود برگزیده‌اند پایبند می‌مانند.

تمرکز: کارآفرین زن باید در تمام لحظات با تمرکز بر چشم‌انداز، همه‌ی انرژی، وقت و سایر منابع را به هدف مصروف نماید.

انگیزش: نیاز به خودشکوفایی یکی از مهمترین انگیزه‌های کارآفرینان در محقق کردن چشم انداز خوداست. وقف و از خودگذشتگی: زنان کارآفرین تمام زندگی خود را وقف کار نموده‌اند. بسیار سخت‌کوش هستند و پشتکار آنان مثال زدنی است.

یکی از مسائلی که نتیجه مطالعات متعدد در کشورهای مختلف است، پایین بودن نرخ کارآفرینی زنان در مقایسه با مردان است. در فرهنگ‌هایی که خانه داری و مادری به عنوان تنها گزینه‌های بهنجار برای زنان تعریف شده با شد، انتظار می‌رود که نرخ کارآفرینی زنان نیز کاهش پیدا کند (گارتنر ۱۹۹۷).

خانواده به خصوص پدر و مادر نقش مهمی در ایجاد یک تصور باورنکردنی و عمومی از کارآفرینی در ذهن فرزندان خود دارند. تحقیقات نشان می‌دهد که اغلب کارآفرینان دارای پدرهای خود اشتغال هستند چنین پدرانی اغلب الگوی فرزندان خود قرار گرفته و ویژگی‌های کارآفرینانه از قبیل استقلال، اعتماد به نفس و انعطاف پذیری را مستقیم و غیرمستقیم به آنها می‌آموزند. تحقیقات نشان می‌دهد که این تأثیرات با حضور یک مادر کارآفرین بسیار تشدید شده است (هیسریچ، ۱۹۹۸). اکثر پدران کارآفرینان موفق، در صناعی با فناوری بالا، مالک و مدیر بودند. حداقل ۴۰ درصد کارآفرینان در خانواده‌های خود، تجربیات کارآفرینی را مشاهده نموده‌اند. فرزند یک کارآفرین در سر میز غذا یا اوقات فراغت پدر، از تجربیات کارآفرینانه او مطلع می‌شود و در تعطیلات آخر هفته بعدازظهرها یا تابستانها در کنار پدر خود فعالیت‌های کارآفرینی را تجربه می‌نماید (فرای، ۱۹۹۳). شواهد در مطالعات استرالیا بیان کننده آن است که زمینه‌های خانوادگی و موفقیت فردی نقش مهمی در کارآفرینی ایفاء می‌کند (بروکهاوس و نورد، ۱۹۸۰). ولش و کاپچاک (۲۰۱۹) در مقاله‌ای تحت عنوان کار آفرینی زنان، مدلی برای فصل مشترک میان خانواده و کسب و کار و کارایی آن، مدل مفهومی جدید کارآفرینی زنان که رابط کسب و کار خانوادگی و عملکرد شرکت را شامل می‌شود را معرفی کردند. سواتی پاندا (۲۰۱۸) در مقاله‌ای به بررسی و رتبه بندی محدودیت‌های زنان کارآفرین در کشورهای در حال توسعه به بررسی مقالات جامع و کامل می‌پردازد و هفت محدودیت گسترده پیش روی زنان کارآفرین را شناسایی می‌کند: محدودیت‌های ناشی از تبعیض جنسیتی، تضاد کار-خانواده، محدودیت‌های مالی، عدم وجود حمایت زیرساختی، محیط‌های نامطلوب BEP، عدم آموزش مرتبط با کارآفرینی و محدودیت‌های شخصیتی.

وجود یک والد در نقش مدیریتی با راندمان یادگیری مرتبط می‌باشند. همچنین افرادی که با یک والد مثلاً پدر و یا مادر که یک نقش کارآفرینی دارند، به طور قابل توجهی، موفق تر از افرادی بدون داشتن مدل‌های نقش ظاهر می‌گردند. مشابه این تحقیق در کانادا نشان داد که ۳۳ درصد کارآفرینان زن در این مطالعه مانند پدرانشان کارآفرین شده‌اند (لرنر و براش، ۱۹۹۷). مانزانرا رومانو و برونو (۲۰۱۶) در مقاله خود تحت عنوان نقش توانایی‌ها و مهارت‌ها در توضیح کارآفرینی زنان نتیجه گرفتند که توانایی‌ها و مهارت‌ها، مولفه‌های

کلیدی هستند که دانش و مدرک تحصیلی نیز باید با آنها توسط کارآفرینان و کارفرمایان در نظر گرفته شود. رستمعلی زاده و جمعه زاده (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت زنان کارآفرین شهر تهران به بررسی عوامل تأثیرگذار در موفقیت کسب و کار زنان کارآفرین در شهر تهران پرداختند. ایشان بر این باورند که ویژگی‌ها و شرایط اقتصادی و اجتماعی شامل سن، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات، سابقه‌ی کار و میزان درآمد نقش مهمی در میزان کارآفرینی زنان تهرانی دارند.

### زنان روستایی

زنان روستایی جمعیت قابل ملاحظه‌ای از جوامع مختلف را تشکیل می‌دهند. از سال ۱۳۴۹ (۱۹۷۰م) و همزمان با طرح مسایل زنان و نقش آنان در توسعه، تأثیر و چگونگی نقش زنان روستایی در توسعه و بخصوص توسعه کشاورزی مورد توجه بوده است و دلیل این امر، نقش انکارناپذیر زنان روستایی در فعالیتهای مختلف جوامع روستایی می‌باشد (بهرامی و مرادی، ۱۳۹۶).

زنان روستایی در اکثر جوامع، نیروی عمده کار کشاورزی را تشکیل می‌دهند. فعالیتهای مربوط به کاشت، داشت و برداشت محصول، نگهداری و مراقبت از دام و طیور و برخی فعالیتهای مربوط به بازاریابی و فروش محصولات از جمله زمینه‌های مشارکت زنان در کار کشاورزی به شمار می‌روند. در کنار کار کشاورزی، تقریباً تمامی فعالیتهای مربوط به خانه، اعم از پخت و پز، نگهداری بچه‌ها و نظافت منزل نیز به عهده زنان روستایی می‌باشد. توجه به نقش زنان روستایی در توسعه روستایی، در برگیرنده تلاش برای شناسایی هر چه دقیق تر و ارزش گذاری فعالیت آنان و رفع مسایل و موانع بر سر راه گسترش فعالیت زنان روستایی در مسیر توسعه روستایی می‌باشد (کاظم زاده و فاضلی نسب، ۱۳۹۴).

زنان سهم عمده‌ای در فعالیتهای اقتصادی و تولیدی کشورهای در حال توسعه دارند. در این کشورها حوزه فعالیت اقتصادی آنها عمدتاً بخش سنتی اقتصاد ملی است و به عنوان تولیدکنندگان جزء، فروشندگان کالا و یا کارگران خدماتی فعالیت می‌کنند. این تقسیم بندی بویژه در بخش کشاورزی مصداق روشن تری دارد. در عین حال دستمزد زنان برای کارهای مشابه بسیار کمتر از مردان است (شادی طلب، ۱۳۷۴). ورکیانی پور و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان ارائه مدل توسعه کارآفرینی زنان با رویکرد توسعه پایدار روستایی در استان گلستان بیان کردند که زنان نقش مهمی در ارتقای اشتغال و بهبود وضعیت اقتصادی جامعه ایفا می‌کنند. مردانشاهی و نظام زاده (۱۳۹۷) در مقاله‌ای نشان داد که متغیرهای عوامل سیاست‌گذاری و اجتماعی- فرهنگی ۲۲/۷ درصد از تغییرات قابلیت کارآفرینی زنان روستایی را تبیین می‌کنند.

### گردشگری غذایی

نوعی از فعالیتهای گردشگری که در روستاها مورد توجه قرار گرفته است، برگزاری جشنواره‌ها و فستیوال‌های غذایی در محیط‌های روستایی می‌باشد. برگزاری تورهای غذا جهت آموزش پخت غذاهای محلی و افزایش گردشگرانی که به دنبال تفریح غذایی در محیطی کاملاً سنتی هستند منجر به ایجاد گردشگری غذایی شده است (قادری، ۱۳۸۳، ۲۵). گردشگری غذایی نقش مهمی در جذب توریست‌ها دارد. این نوع گردشگری به آداب و رسوم و فرهنگ هر کشوری مرتبط است و برای بازدیدکنندگانی که از سایر

کشورهای جهان با فرهنگی متفاوت به این کشورها قدم می‌گذارند و آماده تجربه فرهنگ و رسوم و غذاهای آنان هستند، جذابیت دارد (بیگی، ۱۳۹۶).

جینگ جاو و بی هوو (۲۰۱۷) در پژوهش خود تحت عنوان احیای روستاهای سنتی از طریق گردشگری روستایی بیان کردند که سه سطح (مادی، اجتماعی و معنوی) راه‌های موثر برای احیای روستای موفق است. خیلی‌ها فکر می‌کنند که گردشگری غذایی به معنای بررسی تخصصی غذاهای هر منطقه توسط افراد خبره در آشپزی است اما این طور نیست، البته بخشی از آن هست اما در واقع قسمت کوچکی از آن محسوب می‌شود. در واقع بر اساس تحقیقات انجام شده، فقط ۸.۱ درصد از غذاهای سراسر دنیا توسط خبره‌های آشپزی تایید می‌شوند و به عنوان غذای ممتاز شناخته می‌شوند در حالی که اکثر مردم فقط به طعم و کیفیت غذا و نوشیدنی توجه می‌کنند و نیازی به خوردن آن در رستوران‌های گران قیمت و با برجسب ممتاز احساس نمی‌کنند (چقلوند و همکاران، ۱۳۹۳). غذا همواره از نیازهای اولیه‌ی انسانی بوده که با گذر زمان چهره‌ای فرهنگی یافته است. از این رو تمایل به سفر و تجربه‌ی طعم منحصر به فرد و واقعی غذاهای بومی تبدیل به یکی از مهمترین موضوعات صنعت گردشگری شده است. (دادرس و امین، ۱۳۹۴). می‌توان گفت پیش از این، در سال‌های نه چندان دور، تمرکز صنعت گردشگری بر مراکز خرید عمده، اقامتگاه‌ها، هتل‌ها و مکان‌هایی که مورد بازدید قرار می‌گیرند بوده، اما در سال‌های اخیر گردشگری غذا در میان ارکان اصلی این صنعت جای گرفته است (جعفری مهر آبادی، ۱۳۹۶).

هدف از گردشگری غذایی، آشنایی با غذاهای مختلف و فرهنگ غذایی مناطق بدون رده بندی یا دادن نظریات تخصصی است. در واقع در این نوع گردشگری، هر چه غذا ساده تر باشد، جذابیت بیشتری دارد. برای گردشگری غذایی نیازی نیست سفری به مقصد نقاط دورافتاده در کشور محل اقامت یا سایر نقاط دنیا انجام شود. گردشگران غذا می‌توانند در مناطق نزدیک به محل سکونت خود مثل محله‌های اطراف و داخل شهر خودشان، به گشت‌وگذار و ماجراجویی غذایی اقدام کنند. نقطه‌ی مشترک همه‌ی انواع گردشگری غذایی یا جامع‌ترین تعریف آن جستجوی غذاها و نوشیدنی‌های خاص و لذت بردن از آن‌ها در مناطق دور یا نزدیک می‌باشد (تلفر و وال، ۲۰۰۰).

### نقش زنان روستایی در گردشگری غذایی

گردشگری روستایی می‌تواند راه حلی اساسی برای احیای نواحی روستایی محروم از طریق متنوع سازی منبع درآمد باشد. با ترویج گردشگری روستایی بخش مهمی از درآمدهای مناطق شهری در مناطق روستایی خرج می‌شود که همین امر منجر به باز توزیع درآمد در این مناطق خواهد شد. تنوع‌بخشی به اقتصاد روستایی موجب افزایش فرصت‌های شغلی و به تبع آن، فرصت‌های شغلی جدیدی برای زنان ایجاد می‌شود. مشاغل گردشگری روستایی اغلب به مهارت‌های پیشرفته‌ای نیاز ندارند و افراد بومی محل با مهارت کم، می‌توانند کارهای خدماتی، آماده کردن غذا، مغازه‌های خرده‌فروشی و کارهای مسافرتی را انجام دهند.

سفیری و پاک خصال (۱۳۹۸) در تحقیق خود به تاثیر ویژگی‌های فردی و اجتماعی زنان کارآفرین بر موفقیت در کارآفرینی اعلام داشتند که کارآفرینی، باتوجه‌به حرکت جامعه در مسیر توسعه اقتصادی و اجتماعی به موضوع مهم و مورد توجه محافل علمی تبدیل شده است. زنان نقش تعیین‌کننده‌ای در بهبود و ارتقای رشد و توسعه اقتصادی ایفا می‌کنند. عقبایی، استعلاجی و کردوانی (۱۳۹۸) مقاله‌ای تحت عنوان تبیین قابلیت‌های کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی منطقه سبلان) با هدف تبیین قابلیت‌های

کارآفرینی در منطقه روستایی سبلان نوشتند نتایج تحقیق حاکی از آن است که مناطق روستایی سبلان از قابلیت‌های کارآفرینی متعددی برخوردارند. صادقی و طولایی نژاد (۱۳۹۸) در مقاله خود تحت عنوان بررسی عوامل و محرک‌های موثر بر توسعه کارآفرینی زنان روستایی (مطالعه موردی: دهستان رشتخوار) نتیجه گرفتند که هر چند زنان روستایی در فعالیتهای روزانه زندگی مشارکت فعالی دارند، ولی همواره به عنوان قشر آسیب‌پذیر جامعه مطرح بوده‌اند.

از جمله ویژگی اقتصاد گردشگری در نواحی روستایی، بنگاه‌های کوچک مقیاس و مبتنی بر نیروی کار خانواده و در نتیجه افزایش فرصت‌هایی برای استقلال اقتصادی زنان است. اشتغال زنان می‌تواند اثرات قابل توجهی بر کاهش فقر در مناطق روستایی داشته باشد، تصریح می‌کند: خود اشتغالی در کسب و کارهای کوچک، حوزه مهمی برای دسترسی روستاییان محلی به بازار گردشگری از طریق بازکردن فروشگاه‌های کوچک سوغات و کارهای هنری است. کسب و کارهای کوچک مقیاس و خانوادگی نسبت به هتل و رستوران‌های بزرگ و لوکس فرصت اشتغال بیشتر و متنوع‌تری برای زنان ایجاد می‌کنند؛ زنان می‌توانند از توانایی کسب درآمد و کمک مالی به منابع خانوار همچنین از تعامل با دیدارکنندگان خارجی و سازمان‌های بیرونی، اعتماد به نفس پیدا کنند و تا حدودی از انزوای اجتماعی خارج شوند. توسعه گردشگری باید باعث افزایش استانداردهای زندگی افراد محلی، توسعه تسهیلات برای بازدیدکنندگان و گردشگران باشد. برآورده شدن نیازهای جامعه محلی، به مشارکت آن‌ها در توسعه گردشگری نیاز دارد. توسعه و گردشگری پایدار بدون مشارکت فعال کسانی که تحت تاثیر آن هستند، محقق نمی‌شود (دادور خانی و همکاران، ۱۳۹۰). با توجه به مطالب ذکر شده در این پژوهش عوامل فردی موثر بر کارآفرینی زنان روستایی در جدول (۱) ذکر شده است.

#### جدول ۱. عوامل فردی موثر بر کارآفرینی زنان روستایی

فردی	داشتن مادر کارآفرین	داشتن پدر کارآفرین
سطح تحصیلات پدر و مادر	مهارت ارتباطی سن	سطح تحصیلات
آینده نگری خلاقیت و نوآوری	خاطره پذیری	وضعیت تاهل: مجرد - متاهل - مطلقه - متارکه
برخورداری از مهارت خاص	تعیین اهداف و برنامه ریزی برای هر یک	وضعیت اقتصادی
وضعیت شغلی: بیکار - شاغل - بازنشسته - اخراجی - کار موقت (فصلی)	نوگرایی	تعداد فرزند - سن فرزندان
سطح تحصیلات همسر	درآمد همسر و ایفای نقش پشتیبان	نارضایتی از شغل قبلی
تعدیل نیروی کار		

#### منطقه مورد مطالعه

استان گیلان، یکی از استان‌های شمالی کشور بالغ بر ۱۴ هزار کیلومتر مربع مساحت دارد. این استان در ۳۶ درجه و ۳۴ دقیقه تا ۳۸ درجه و ۲۷ دقیقه شمالی و ۴۸ درجه و ۵۳ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۳۴ دقیقه

طول شرقی از نصف النهار قرار گرفته است. رشته کوه های البرز با ارتفاع متوسط ۳۰۰۰ متر همانند دیواری در باختر و جنوب کشیده شده و این منطقه جز از راه دره منجیل، راه شوسه دیگری بر فلات ایران ندارد. شهرستان رودسر در شرق استان گیلان، بین عرض جغرافیایی ۳۶ درجه و ۳۸ دقیقه تا ۳۷ درجه و ۱۳ دقیقه شمالی و طول جغرافیایی ۵۰ درجه و ۷ دقیقه تا ۵۰ درجه ۳۷ دقیقه شرقی قرار دارد. این شهرستان دارای مساحتی برابر با ۶ کیلومترمربع بوده و مرکز آن شهر رودسر است. این شهرستان از نظر وسعت پس از رودبار و تالش، سومین شهرستان استان گیلان می باشد. رودسر از طرف شمال به دریای خزر، از طرف شرق به استان مازندران، از طرف جنوب به استان قزوین و از طرف غرب به شهرستان های سیاهکل، املش و لنگرود محدود شده است (محمودی و همکاران، ۱۳۹۴).

سرولات یکی از روستاهای کوهپایه ای شهرستان رودسر است که در دهستان اوشیان بخش چابکسر قرار داشته و از شمال به چابکسر، از شرق به روستای جنگسرا و کوه، از غرب به روستای شمشادپشته و کوه و از جنوب به کوه و روستای جنگسرا محدود می گردد و تا مرکز استان ۱۳۰ کیلومتر فاصله دارد. اسم روستا در گذشته سر ولایت یعنی بالای ولایت یا همان ده بوده که بعدها به سرولات تغییر و در تمامی شهرها و استان ها به نام سرولات مشهور می باشد. روستای سرولات در ۲۲ کیلومتری رامسر و در نزدیکترین فاصله به شهر چابکسر واقع است. این روستا در ۳ کیلومتری جنوب چابکسر در کنار رودخانه ی آچیرود قرار دارد، زمانی که به این روستا می رسید دامنه های کوه های البرز را می توانید به راحتی مشاهده کنید و از میان جنگل ها و رودها عبور کنید. روستای سرولات بخشی از منطقه حفاظت شده جواهردشت به شمار می آید. طبق آمار سال ۱۳۹۵ اخذ شده از نهضت سواد آموزی ۷۹/۳ درصد اهالی سرولات با سواد هستند. فعالیتهای اقتصادی موجود در روستا به ترتیب اهمیت: زراعت، باغداری، دامداری و دامپروری، پرورش ماهی، پرورش زنبور عسل، پرورش کرم ابریشم، خدمات صنایع دستی، طیور، صنایع کارگاهی، خدمات گردشگری، صید و شکار و غیره می باشد. وضعیت اشتغال در این روستا به شرح جدول می باشد (ربیعی، ۱۳۹۸). سرولات به دلیل داشتن رطوبت و بارش فراوان و با حمایت های بخش کشاورزی به منظور افزایش کمی و کیفی محصولات باغی از قبیل باغ های میوه، تولید نهال و غیره می تواند محصولات عمده ی زیادی مثل (چای، زیتون، توت و مرکبات) را تولید کند. تعداد خانوارهای شاغل در بخش های مختلف کشاورزی، ۸۹ خانوار است. انواع محصولات کشاورزی، سطح زیر کشت و عملکرد محصولات کشاورزی به شرح ذیل است و مرکز عمده فروش محصولات کشاورزی روستا بازار شادی چابکسر می باشد (رمضانی، ۱۴۰۰).

تعداد خانوارهای شاغل در بخش های مختلف دامداری، ۲۵ خانوار است. توزیع انواع دام، طیور و کندوی عسل در روستا به صورت گوسفند، گاو، بز، قاطر و اسب، کندوی عسل می باشد. دامداری و پرورش طیور به شرح ذیل می باشد (ربیعی، ۱۳۹۸) علل پیدایش روستا و عوامل مؤثر در شکل گیری آن آب و زمین حاصلخیز و کوه بوده است. راه ارتباطی اصلی روستا آسفالت به طول ۲ کیلومتر بوده و همچنین در روستا مسافت ۲ کیلومتر آسفالت روستایی و ۲۰۰ متر مسیر خاکی وجود دارد. آب آشامیدنی روستا که از چشمه تامین می شود و به صورت لوله کشی تصفیه نشده به واحدهای مسکونی منتقل می گردد. زمان بحران و کمبود آب در فصول گرم سال به ویژه فصل تابستان می باشد. مصالح به کار رفته در ساخت واحدهای مسکونی روستا بلوک سیمانی می باشد. وضعیت دفع زباله در روستا نیز به نحوی است که توسط اهالی



جمع آوری و تحویل داده می‌شود. فاضلاب و دفع آب های سطحی روستا توسط چاه های خانگی متصل به انهار و آب های زیرزمینی دفع می‌گردد (افشاری آزاد و پورکی، ۱۳۹۱).

### روش پژوهش

پژوهش حاضر از حیث ماهیت و روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد و از لحاظ هدف کاربردی و از نوع توسعه استراتژیک می‌باشد. جامعه آماری پژوهش را ۳۰ نفر از زنان کارآفرین روستای سرولات استان گیلان تشکیل می‌دهد. این روستا دارای ۵۰۹ نفر جمعیت می‌باشد. ۲۶۱ نفر مرد و ۲۴۸ نفر زن در این روستا زندگی می‌کنند. به روش سر شماری ۳۰ نفر از زنان روستا در مطالعه شرکت داشتند. در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای برای جمع آوری اطلاعات مرتبط با موضوع جهت مبانی نظری تحقیق و همچنین از روش میدانی برای اجرای پرسشنامه و انجام مصاحبه با مسئولین و کارشناسان روستا استفاده شده است.

در این تحقیق به منظور سنجش روایی پرسشنامه از روش اعتبار محتوا استفاده شده است. بدین صورت که قبل از توزیع پرسشنامه‌ها، به منظور سنجش روایی آن‌ها، نظرات و دیدگاه‌های کارشناسان و متخصصین حوزه گردشگری و همچنین نظرات استاد راهنما و مشاور دریافت و اصلاحات لازم بر روی پرسشنامه اعمال گردیده است. برای تعیین پایایی پرسشنامه‌ها در دو نوبت به فاصله زمانی ۳۰ روز بین ۳۰ نفر از خانوارهای روستایی و گردشگران منطقه مورد مطالعه توزیع گردید. به منظور مقایسه نظرات افراد در دو نوبت از آزمون مقایسه دو نسبت برای تعیین پایایی پرسشنامه استفاده شده است. نتایج نشان داد نسبت پاسخ‌ها در دو نوبت یکسان است و در واقع پرسشنامه اعتبار دارد و در نتیجه پرسشنامه دارای پایایی می‌باشد.

بعد از به دست آوردن اطلاعات و داده‌های خام از طریق پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده نسبت به استخراج آن‌ها اقدام نموده و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش آمار توصیفی-تحلیلی و آمار استنباطی استفاده خواهد شد. آزمون فرضیه از طریق آزمون استقلال صفات به کمک توزیع کای دو انجام می‌شود. بنابراین با توجه به جدول فراوانی تجربی، جدول فراوانی نظری محاسبه می‌گردد و بر اساس آن مقدار عددی ملاک آزمون نیز محاسبه می‌گردد.

### یافته‌ها

موضوع بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی زنان از این جهت حائز اهمیت است که هم تحقیق بنیادی است و موجب شناخت ظرفیت‌ها و امکانات کارآفرینان زن، خلاقیت، ریسک‌پذیری و تفکر خلاق آنها خواهد شد و از جهتی کاربردی است چرا که می‌توان با شناخت ضعف و قدرت در جامعه آماری، از نتایج آن در برنامه‌ریزی‌ها استفاده نمود. قطعاً تلاشی که در این راستا می‌شود، در جهت تسهیل ایجاد شرایط کسب و کار برای جامعه زنان و ورود زنان به عرصه کارآفرینی، به غیر از بهبود وضعیت اقتصادی، در بهبود وضعیت اجتماعی، فرهنگی و بهداشتی زنان و خانواده‌های آنان نیز مؤثر واقع خواهد شد.

### جدول ۲. جدول محاسبه آزمون فردی

ردیف	سوال	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	خلاقیت و نوآوری	۱۷	۱۰	۱	۱	۱	۳۰
۲	ریسک‌پذیری	۲۱	۸	۱			۳۰
۳	مسئولیت‌پذیری	۲۲	۷	۱			۳۰
۴	مشارکت جویی	۱۳	۱۴	۲	۱		۳۰

۳۰			۳	۱۲	۱۵	داشتن مهارت ارتباطی	۵
۳۰		۴	۴	۸	۱۴	آینده نگری	۶
۳۰	۱	۳	۲	۹	۱۵	قابلیت استفاده از زمان	۷
۳۰	۱	۲	۲	۸	۱۷	برخورداری از مهارت‌های خاص	۸
۳۰	۵	۲	۷	۵	۱۱	درآمد مناسب همسر و ایفای نقش پشتیبان	۹
۳۰	۳	۴	۳	۶	۱۴	نارضایتی از شغل قبلی	۱۰
۳۰۰	۱۰	۱۶	۲۶	۸۷	۱۵۹	جمع	۱۱

جدول ۳. جدول محاسبه آزمون فردی

ردیف	سوال	۵	۴	۳	۲	۱	جمع وزنی
۱	خلاقیات و نوآوری	۸۵	۴۰	۳	۲	۱	۱۶۱
۲	ریسک پذیری	۱۰۵	۳۲	۳			۱۷۰
۳	مسئولیت پذیری	۱۱۰	۲۸	۳			۱۴۱
۴	مشارکت جویی	۶۵	۵۶	۶	۲		۱۲۹
۵	داشتن مهارت ارتباطی	۷۵	۴۸	۹			۱۳۲
۶	آینده نگری	۷۰	۳۲	۱۲	۸		۱۲۲
۷	قابلیت استفاده از زمان	۷۵	۳۶	۶	۶	۱	۱۲۴
۸	برخورداری از مهارت‌های خاص	۸۵	۳۲	۶	۴	۱	۱۲۸
۹	درآمد مناسب همسر و ایفای نقش پشتیبان	۵۵	۲۰	۲۱	۴	۵	۱۰۵
۱۰	نارضایتی از شغل قبلی	۷۰	۲۴	۹	۸	۳	۱۱۴

بر اساس حجم وزنی به دست آمده از بین ویژگی‌های فردی عامل ریسک پذیری در کارآفرینی زنان روستایی بیشترین تاثیر را در توسعه گردشگری غذایی این روستا داشته است و بعد از آن به ترتیب خلاقیات و نوآوری و مسئولیت پذیری موثر بوده است. شاخص درآمد همسر کمترین اثر را در توسعه گردشگری غذایی روستای سرولات نشان می‌دهد و بعد از آن به ترتیب نارضایتی از شغل قبلی و آینده نگری کمترین اثر را داشته است.

### فرضیه پژوهش

$H_0$ : بین ویژگی‌های فردی کارآفرینی زنان روستایی و توسعه گردشگری غذایی رابطه معناداری وجود ندارد.

$H_1$ : بین ویژگی‌های فردی کارآفرینی زنان روستایی و توسعه گردشگری غذایی رابطه معناداری وجود دارد.

$\alpha = 0.05$

$$k = \chi^2 = \sum \sum \frac{(m_{ij} - m'_{ij})^2}{m'_{ij}}$$

$$W (x^2 \geq x_{1-\alpha i(s-1)(t-1)}^2) = W (x^2 \geq x_{0.95 i(10-1)(3-1)}^2) =$$

$$W (x^2 \geq x_{0.95 i(18)}^2) = W (x^2 \geq x_{0.95 i(18)}^2) = W (x^2 \geq 28.869)$$

جدول ۴. جدول فراوانی تجربی (مشاهده شده)

سوال	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	۱۷	۱۰	۱	۱	۱	۳۰
۲	۲۱	۸	۱			۳۰
۳	۲۲	۷	۱			۳۰
۴	۱۳	۱۴	۲	۱		۳۰
۵	۱۵	۱۲	۳			۳۰
۶	۱۴	۸	۴	۴		۳۰
۷	۱۵	۹	۲	۳	۱	۳۰
۸	۱۷	۸	۲	۲	۱	۳۰
۹	۱۱	۵	۷	۲	۵	۳۰
۱۰	۱۴	۶	۳	۴	۳	۳۰
۱۱	۱۵۹	۸۷	۲۶	۱۶	۱۰	۳۰۰

جدول ۵. جدول فراوانی نظری (محاسبه شده)

سوال	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	جمع
۱	$= 15.9 \frac{159*30}{300}$	$= 8.7 \frac{87*30}{300}$	$= 2.6 \frac{26*30}{300}$	$= 1.6 \frac{16*30}{300}$	$= 1 \frac{10*30}{300}$	۵/۲
۲	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۳	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۴	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۵	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۶	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۷	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۸	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۹	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲
۱۰	۱۵/۹	۸/۷	۲/۶	۱/۶	۱	۵/۲

جدول ۶. جدول محاسبه مقدار عددی ملاک آزمون

$m_{ij}$	$m_{ij}^i$	$m_{ij} - m_{ij}^i$	$\frac{(m_{ij} - m_{ij}^i)^2}{m_{ij}^i}$
۱۷	۱۵/۹	۱/۱	۰/۰۷۶
۱۰	۸/۷	۱/۳	۰/۱۹۴
۳	۵/۲	-۲/۲	۱/۱۹۶

۲۱	۱۵/۹	-۰/۷	۱/۶۳۵۸
۸	۸/۷	-۴/۲	۱/۰۵۶۳
۱	۵/۲	۶/۱	۳/۳۹۲
۲۲	۱۵/۹	-۱/۷	۲/۳۴۰۲
۷	۸/۷	-۴/۲	۰/۳۳۲۲
۱	۵/۲	-۲/۹	۳/۳۹۲۳
۱۳	۱۵/۹	۵/۳	۰/۵۲۸۹
۱۴	۸/۷	-۲/۲	۳/۲۲۸۷
۳	۵/۲	-۰/۹	۱/۹۶۹
۱۵	۱۵/۹	۳/۳	۰/۰۵۰۹
۱۲	۸/۷	-۲/۲	۱/۲۵۱۷
۳	۵/۲	-۱/۹	۱/۹۶۹
۱۴	۱۵/۹	-۰/۷	۰/۲۲۷۰
۸	۸/۷	۲/۲	۰/۰۵۶۳
۸	۵/۲	-۰/۹	۱/۹۶۹
۱۵	۱۵/۹	۰/۳	۰/۰۵۰۹
۹	۸/۷	۰/۸	۰/۰۱۰۳
۶	۵/۲	۱/۱	۰/۱۲۳۱
۱۷	۱۵/۹	-۰/۷	۰/۰۷۶
۸	۸/۷	-۰/۲	۰/۰۵۶۳
۵	۵/۲	-۴/۹	۰/۰۰۷۷
۱۱	۱۵/۹	-۳/۷	۱/۵۱۰۱
۵	۸/۷	۸/۸	۱/۵۷۳۶
۱۴	۵/۲	-۱/۹	۱۴/۸۹۲۳
۱۴	۱۵/۹	۲/۷	۰/۲۲۷۰
۶	۸/۷	۴/۸	۰/۸۳۷۹
۱۰	۵/۲		۴/۴۳۰۸

$$\sum \sum \frac{(m_{ij} - m'_{ij})^2}{m'_{ij}} = 48.4343 < 28.869$$

چون مقدار عددی ملاک آزمون در ناحیه بحرانی قرار گرفته است فرضیه  $H_0$  رد می‌شود و فرضیه مقابل پذیرفته می‌شود. یعنی بین ویژگی‌های فردی زنان کارآفرین روستایی و توسعه گردشگری غذایی رابطه‌ای معناداری وجود دارد.

### بحث و نتیجه‌گیری

هدف همه انسان‌ها در زندگی رسیدن به موفقیت است. دستیابی به این هدف آسان‌تر می‌شود اگر بدانیم از کجا و چگونه باید شروع کنیم. بعضی از مواقع همه چیز از جرقه‌ای شروع می‌شود که شامل عنایت خداوند می‌باشد. در گذشته اکثریت کارآفرینان را مردان تشکیل می‌دادند اما در سال‌های اخیر تعداد زنان کارآفرین و حتی موفق‌تر از مردان به نحو چشمگیری افزایش پیدا کرده است. زنان کارآفرین مسئولیتی چند برابر

بیش از مردان دارند. آن‌ها هم همسر هستند و هم مادر، هم در دنیای کسب و کار فعالیت می‌کنند و هم در منزل وظایف محوله را بر عهده دارند. محدودیت‌های پیش روی زنان در کشورهای در حال توسعه را می‌توان تبعیض جنسیتی، تضاد کار و خانواده، مشکل در افزایش سرمایه، عدم وجود زیرساخت محیط‌های کسب و کار اقتصادی و سیاسی ناپایدار، عدم وجود آموزش و تعلیم و تفاوت‌های شخصیتی اعلام کرد. نتایج نشان داد بین ویژگی‌های فردی زنان کارآفرین روستایی و توسعه‌گردشگری غذایی رابطه‌ای معناداری وجود دارد. با توجه به این که ایجاد و حفظ کسب و کار برای زنان کارآفرین دشوار است، لذا سیاستمداران باید با ایجاد یک محیط مساعد برای ارتقاء کارآفرینی زنان کمک کنند. زنان کارآفرین سهمی مهم در مدیریت کسب و کارهای خانگی دارند. برای زنان کارآفرین کودکان در اولویت هستند و تنها وقتی که کودک آنها در مدرسه یا بیرون از خانه است به دنیای کار وارد می‌شوند تا وقت خالی خود را پر کنند. تامین نیازهای خانواده تنها با درآمد یک نفر مشکل است بنابراین وجود درآمدی مکمل ضروری می‌باشد. زنانی که همسران آنها فوت شده یا متارکه کردند تنها تامین کننده درآمد برای خود و خانواده شان محسوب می‌شود لذا مهمترین دلیل ورود زنان به بازار کار و وضعیت اقتصادی خانواده است. شاخص‌های دسترسی به زیرساخت‌های فیزیکی، فضای اجتماعی و میزان اعتماد به نفس، مطلوبیت بالایی در روستاهای مورد مطالعه دارند، اما شاخص‌های دسترسی به آموزش، مشاوره و تجربیات، مهارت و دانش، دسترسی به سرمایه، نوآوری و خلاقیت، آینده نگری، تولید، فروش و بازاریابی تولیدات، در وضعیت مناسبی نیستند.

بر اساس نتایج بدست آمده و به منظور اشاعه و تقویت فرهنگ کارآفرینی، برای بروز خلاقیت و بهره‌گیری از استعدادها و توانایی‌های آن‌ها پیشنهاد می‌گردد، فرهنگ‌سازی در تغییر نگرش جامعه نسبت به توانمندی زنان در فعالیت‌های اقتصادی صورت گرفته و انگیزه‌ها و ویژگی‌های کارآفرینانه در زنان ایرانی شناخت و تقویت شده و از شبکه‌سازی و فراهم ساختن امکانات لازم به منظور برخورداری زنان کارآفرین در انجام وظایف منزل و نگهداری فرزندان همراه با توسعه کسب و کار حمایت گردد. برخوردهای منفی برخی سازمان‌ها با زنان کارآفرین و مبارزه با ناامنی‌های اجتماعی به منظور حضور زنان در صحنه‌های مختلف اقتصادی تجدید نظر و اصلاح شده و از زندگینامه زنان کارآفرین فیلم و کتاب تهیه شده و سمینارها، کارگاه‌ها برگزار و برپایی جشنواره زنان کارآفرین در سطح ملی و اهدای جوایز به کارآفرینان برتر به منظور تشویق و ترغیب زنان به کسب و کار انجام شود همچنین تسهیلات مناسب برای تامین منابع مالی زنان کارآفرین از طریق حذف وثیقه و ضمانت‌های غیر منطقی و غیر اصولی ایجاد شود.

### موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

### سپاسگزاری

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نماید.

### مشارکت نویسندگان

نویسنده این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

### تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

### منابع

- افشاری آزاد، محمدرضا، و پورکی، هاله. (۱۳۹۱). مورفولوژی شهری و آب گرفتگی معابر شهر رشت، آمایش محیط، ۵(۱۷)، ۲۵-۴۰.
- امین، معصومه، و دادرسی، حسن. (۱۳۹۴). گردشگری غذا و توسعه پایدار مقصدهای گردشگری (مونه موردی: استان گیلان) چهارمین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست
- بیگی، مایده، و بیگی، حمیده. (۱۳۹۶). نقش جشنواره‌های غذای بومی و محلی در توسعه گردشگری مقاصد، اولین همایش ملی تکنولوژی‌های نوین در علوم و صنایع غذایی و گردشگری ایرانپاک
- خصال، اعظم، و سفیری، خدیجه. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی و اجتماعی زنان کارآفرین بر موفقیت در کارآفرینی، نشریه علمی و فرهنگی تربیتی زنان و خانواده. ۱۳(۴۶)،
- دادور خانی، فضیله، رضوانی، محمد رضا، ایمنی قشلاق، سیاوش، و بوذرجمهری، خدیجه. (۱۳۹۰). تحلیل نقش گردشگری در توسعه ی ویژگی‌های کارآفرینانه و گرایش به کارآفرینی در بین جوانان روستایی (مطالعه موردی: روستای کندوان و اسکندران شهرستان اسکو) پژوهش‌های جغرافیای انسانی. (۷۸).
- عقبایی، فرزانه، استعلاجی، علیرضا، و کردوانی، پرویز. (۱۳۹۸). تبیین قابلیت‌های کارآفرینی در مناطق روستایی (مطالعه موردی منطقه سیلان). جغرافیا، (۶۰)، ۴۷-۵۷.
- کاظم زاده، صبا، و فاضلی نسب، بهمن. (۱۳۹۴). بررسی نقش زنان در توسعه روستایی، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم تربیتی.
- مرادی، احمد، و بهرامی، رحمت الله. (۱۳۹۶). نقش مدیریت محلی در برنامه‌ریزی مشارکتی با رویکردی بر نقش زنان روستایی شهرستان صحنه، نهمین همایش پژوهش‌های نوین در علوم و فناوری
- مردانشاهی، محمد مهدی، و نظام زاده، سید اسماعیل. (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر قصد کارآفرینی مدیران شرکت تعاونی‌های فعال و برتر روستایی شهرستان نکا. فصلنامه تعاون و کشاورزی، (۲۳)۶، ۲۷-۵۲.
- محمودی، علی، امام یاری، داریوش، امینی، هادی، و حکم آبادی، مهدی. (۱۳۹۴). معرفی جاذبه‌های طبیعی استان گیلان مطالعه موردی شهرستان تالش، دومین همایش بین المللی و پنجمین همایش ملی گردشگری، جغرافیا و محیط زیست پایدار.
- مطیعی لنگرودی، حسن. (۱۳۹۲). برنامه ریزی روستایی با تاکید بر ایران، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد.

### References

- Brockhaus, R., & Nord, W. (1979). An exploration of factors affecting the entrepreneurial decision: Personal characteristic Vs. Environmental Conditions. Proceedings of the National Academy of Management
- Buczowska, K. (2014). Local food and beverage products as important tourist souvenirs. Turystyka Kulturowa, 1, 47-58.
- Dianne H. B. Welsh, Eugene Kaciak; w omen's entrepreneurship: A model of business-family interface and performance
- Djivire, J (2006) Female Entrepreneurs of the North: Breaking Ground, Current Research Issue in Small Business Development Comm 6926 EA, PP 1-12

- Jing, G, and Wu, B. (2017), Revitalizing traditional villages through rural tourism: A case study of Yuanjia Village, Shaanxi Province, China, *Tourism Management*, 63 (2): 223-233
- kantor poul (2002). Promo thingw omen en tre preneurship developmen basedon good programs
- Lavoie Dina, from sur I entrepreneurship feminin quebécois, montreal, ecoledes hautes etudes commercales montreal ( ۱۹۹۵ )
- Lerner M., Brush C.G., Hisrich r. D.( 1997), Israel Women Entrepreneurs: An Examination of Factors Affecting Performance , *Journal of Business Venturing*, vol. 12, pp. 315-339
- Lewis, Goeff. (2007). 'Who in the world is entrepreneurial?', *Journal of Fortune*, Small business. June
- Oliver, T. (1991). 'Ideas Entrepreneurship and the politics of Health Care Reform', *Stanford Law & Policy Review*, fall, Vol.127. p.169
- Rostamalizadeh, V., & Alijomeh zadeh, P. (2018). Factors Affecting on the Success of Women Entrepreneurs in Tehran. *Quarterly Journal of Social Development (Previously Human Development)*, 12(3), 147-172.
- Salvador Manzanera-Romána, , Gaspar Brändle ; Abilities and skills as factors explaining the differences in women entrepreneurship
- Swati Panda; c onstraints faced by women entrepreneurs in developing countries: review and ranking
- Telfer, D. J., & Wall, G. (2000). Strengthening backward economic linkages: Local food purchasing by three Indonesian hotels. *Tourism Geographies*, 2(4), 421-447 .
- VarkianiPor, N., Hosseini, S. M., Samiee, R., & Shrafi, M. (2019). Providing the Entrepreneurship Development Model Women with a sustainable rural development appriach in Gulistan e Jauhar. *Journal of Applied researches in Geographical Sciences*, 19 (54) :147-166.
- Wickham, P. A. (2000). 'Strategic Entrepreneurship' A decision making approach to new venture creation and management, Prentice Hall.
- William B.Gartner and Scott A. shane (1997) measuring entrepreneurship over time,
- Zimny, ewa ruminska( 2003). Womens entrepreurship in trasion cocentries , 48 the world conference intemational coacil for small business, Belfast , nor them , irelana

## The role of rural women entrepreneurship in the development of food tourism (case study: servlet village located in guilan province)

Samaneh. Hosseinpour Niazi<sup>1</sup>, Homa. Salehi<sup>2\*</sup> & Shohreh. Taj<sup>3</sup>

### Abstract

**Aim:** In recent years, the tourism industry has focused on major shopping malls, resorts, hotels and places to visit, but in recent years, food tourism has become one of the main pillars of the industry. In the meantime, creative, innovative and innovative women as entrepreneurs have been the source of great changes in the fields of industry, production and services in rural areas. Therefore, the purpose of this study is to investigate the role of rural women entrepreneurship in the development of food tourism (case study, Serulat village located in Guilan province). **Method:** The present research is descriptive-analytical in nature and method and is applied in terms of purpose and strategic development. The statistical population of the study consists of 30 women entrepreneurs in Serulat village of Guilan province. This village has a population of 509 people. 261 men and 248 women live in this village. The required sample size was calculated using Cochran's formula at 95% confidence level and 1% error for this village of 93 people. In this research, the library method has been used to collect information related to the subject for the theoretical foundations of the research and also the field method has been used to conduct a questionnaire and conduct interviews with village officials and experts. Data analysis was performed by trait independence test using chi-square distribution. **Results:** The results showed that there is a significant relationship between the individual characteristics of rural women entrepreneurs and the development of food tourism. **Conclusion:** Considering that it is difficult for women entrepreneurs to create and maintain a business; Therefore, politicians should help by creating a favorable environment to promote women's entrepreneurship.

**Keywords:** *Entrepreneurship, Rural women, Food tourism, Serulat village.*

---

1. PhD student, Department of Geography and Rural Planning, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. **\*Corresponding author:** Department of Human Geography, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

*Email:* salehi.kh.homa@gmail.com

3. Department of Human Geography, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran